

POLISH ABSTRACTS POLNISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ABSTRAKTY

MÁTÉ JOÓB & PAAVO KETTUNEN (s. 163)

Spowiedź w ujęciu osób potrzebujących pomocy: Empiryczne studium o praktyce sakramentu pokuty wśród Finów i Węgrów: Artykuł przedstawia praktykę spowiedzi z punktu widzenia penitentów. Spowiedź i doświadczenia spowiadających się bada na podstawie dwóch wcześniejszych prac. Źródłem materiałów do tych prac były listy penitentów poszukujących ulgi w stanie stresu. Ponieważ zbieranie i analiza materiału przebiegała w podobny sposób, możliwe było porównanie wniosków sformułowanych w obu pracach. Na podstawie listów od fińskich i węgierskich respondentów autorzy badali kilka tematów: oczekiwania penitentów, kryteria doświadczenia rozgrzeszenia, stosunek pomiędzy spowiednikiem a spowiadającym się i wpływ spowiedzi na życie duchowe penitenta.

Słowa kluczowe: spowiedź, praktyka spowiedzi, spowiednik, penitent, rozgrzeszenie, niepokój, grzech, przewina, żal

KRISZTINA S. PETIK, ANIKÓ KÉZDY & FRUZSINA KOCSIS (s. 187)

Kontekst motywacyjny celów podejmowania nauki i jego związek ze zdrowiem psychicznym u osób wieku średnim i starszym: Rozwój osoby ludzkiej jest nieustannym, towarzyszącym przez całe życie, złożonym procesem, w którym zyski przeplatają się ze stratami. Spośród trudności rozwoju osób dorosłych szczególną uwagę należy poświęcić problemom wieku średniego, ponieważ w ciągu długiego okresu przejściowego pomiędzy młodością a wiekiem starszym człowiek musi się pogodzić z licznymi stratami i rozwiązać specyficzne zadania psychiczne wynikające z potrzeby przystosowania się do nowych sytuacji życiowych. Celem naszych badań było rozpoznanie związku pomiędzy celami – związanymi przede wszystkim z podjęciem nauki – a wskaźnikami dotyczącymi zdrowia fizycznego i psychicznego u osób w wieku średnim i starszym. Zgodnie z naszą hipotezą osoby, które w drugiej połowie życia przechodzą kryzys, są bardziej otwarte na podjęcie kształcenia dotyczącego zdrowia fizycznego i mentalnego. Wychodziliśmy z założenia, że jednostki posiadające wewnętrzną motywację do osiągnięcia celu chętniej podejmą naukę związaną z samorozwojem oraz że pojawienie się celów intrapersonalnych może być związane z większą otwartością na programy treningowe z dziedziny zdrowia mentalnego. Grupa badana przez nas składała się z 585 osób (średnia wieku 50.6 lat, rozrzut 8.5 roku). Na podstawie klasyfikacji Levisona, podzieliliśmy grupę na sześć podgrup wiekowych. Wyniki badania potwierdziły, że osoby w wieku średnim i starszym chętnie uczestniczą w programach rozwojowych dotyczących funkcji samosterowania. Stwierdziliśmy natomiast wbrew naszej hipotezie, że zwiększenie zainteresowania takimi programami wywołuje nie kryzys związany z osłabieniem stanu zdrowia fizycznego i psychicznego, lecz nowe sytuacje życiowe, podejmowane z związku z dobrym zdrowiem fizycznym lub spowodowane trudnymi przeżyciami. Ponadto zainteresowanie programami dotyczącymi samorozwoju jest silniejsze u osób o systemie motywacyjnym z priorytetem potrzeb psychologicznych.

Słowa kluczowe: starzenie się, wiek średni, cele osobiste, cele dydaktyczne, dobrobyt psychiczny, andragogia

ROBERT BIEL (s. 212)

Ateizowanie kultury w komunistycznej Polsce i jej konsekwencje dla współczesności: Oświecenie było w pewnym sensie okresem narodzin krytyki religii w Europie, we współczesnym tego słowa znaczeniu. Wiele zainicjowanych wówczas ateistycznych poglądów zachowało swoją aktualność i wpływ na życie i kształtowanie kultury kolejnych pokoleń. Proces ten w krajach komunistycznych prowadził do ateizowania kultury, co było wyraźnie zauważalne zwłaszcza w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. W Polsce Kościół od wieków pełnił rolę mecenasa kultury, co było szczególnie ważne w okresach politycznego zniewolenia jak choćby w czasie rozbiorów lub okupacji. Przejęcie władzy przez komunistów prowadziło do stopniowego podporządkowania kultury ideologicznym i strukturalnym zasadom partii komunistycznej. Zatem najważniejszym zadaniem stawianym przed twórcami kultury tamtych czasów była służba na rzecz rozpowszechniania idei komunizmu. Zaplanowana i propagowana przez władze komunistyczne marginalizacja chrześcijańskiej kultury doprowadziła do powstania swoistego getta kultury i sztuki chrześcijańskiej. Takie działania władz – szczególnie w okresie wprowadzonego w 1981 roku stanu wojennego – sprawiły, że wielu twórców kultury zdecydowało się na tzw. wewnętrzną emigrację i bojkot publicznego radia i telewizji. Proces ten doprowadził z kolei do powstania nieformalnego, niezależnego od komunistycznych władz systemu kultury, który zaspokajał potrzeby znaczącej części chrześcijańskiego społeczeństwa. Nieformalny system kultury kreowali twórcy i artyści, którzy nie podporządkowali się aktualnej władzy państwowej lub cieszyli się autorytetem i poczuciem wolności pozwalającym na przekazywanie wartości, norm i wzorców zachowania różniących się od istniejącego systemu kulturowego. Szczególnie pomocny okazał się w tym Kościół udostępniając swoje parafie do celów propagowania kultury. Nieformalny system kultury przyczynił się znacznie do integracji społecznej i zachowania tożsamości narodowej. Nowa sytuacja społeczna zaistniała po przełomie politycznym skłoniła polski Kościół do ponownego zdefiniowania swojej pozycji na wolnym rynku moralnych, religijnych i kulturowych wartości oraz do podjęcia starań o zlikwidowanie próżni powstałej między Ewangelią a nowoczesną kulturą. Głęboka więź między Kościołem a kulturą, świadomość duchowego i kulturowego dziedzictwa minionych wieków sprawiają, że polscy chrześcijanie nie potrafią i nie chcą zrezygnować z tego, co od wieków stanowi nierozłączną część ich religijnej i narodowej tożsamości. Dlatego chrześcijanie, którzy przez stulecia kształtowali oblicze kultury duchowej, dziś także, na równi z innymi Europejczykami, chcą mieć prawo do tworzenia nowej europejskiej rzeczywistości.

Słowa kluczowe: państwo i kościół, Polska, komunizm, państwowy socjalizm, dyktatura, historia, przegląd historyczny, ateistyczna ideologia, kościół, czas przełomu, kultura

JOZEF HAŠTO & HANA VOJTOVÁ (s. 232)

Syndrom stresu posttraumatycznego: Warunki biologiczne i socjalne, desensytyzacja ruchu gałek ocznych i przekształcenie struktury przeżycia oraz trening autogenny podczas trwałego stresu: Studium przypadku, część 2: W naszej pracy przedstawiamy desensytyzację ruchu gałek ocznych i przekształcenie struktury przeżycia (Eye Movement Desensitisation and Reprocessing – EMDR) oraz zastosowanie treningu autogennego (AT) podczas leczenia trwałego stresu posttraumatycznego (PTSD). EMDR służy łagodzeniu trwałych objawów, natomiast

AT wzmocnieniu oporu wobec trwałego stresu. Stosując model bio-psycho-socjalny problemów mentalnych zbadaliśmy zagadnienia socjalno-polityczne i socjalno-psychologiczne, utrudniające związki pomiędzy dwoma sąsiadującymi krajami (Węgry i Słowacja) oraz stosunki pomiędzy większością ludności a mniejszością etniczną w naszym kraju (Słowacja). Nasz pacjent wyraził zgodę na opublikowanie naszej pracy, a my mamy nadzieję, że uda nam się pomóc ukształtować bardziej rzeczową ocenę tego przypadku.

Słowa kluczowe: syndrom stresu posttraumatycznego, model bio-psycho-socjalny, terapia, psychoterapia, desensytyzacja ruchu gałek ocznych i przekształcenie struktury przeżycia, trening autogenny, studium przypadku.